

Etický kódex Združenia STORM

Pracovník v Združení STORM vykonáva svoju činnosť založenú na praxi profesionálne, podporuje sociálnu zmenu, rozvoj a zmocňovanie klientov. Rešpektuje rozmanitosť, ľudské práva, zodpovednosť a sociálnu spravodlivosť. Pracovník vykonáva svoje činnosti s čo najvyšším možným štandardom profesionality v súlade s právom a dostupnými aktuálnymi informáciami vždy v prospech klienta. Etika je zásadnou súčasťou profesionálnej činnosti pracovníka a odráža sa v kvalite výkonu práce.

Pracovník Združenia STORM dodržiava nasledujúce základné etické pravidlá organizácie:

1. Pracovník združenia rešpektuje klientovo súkromie a zachováva dôvernosť informácií získaných pri svojej práci a zohľadňuje ich použitie pri vedeckej činnosti a činnostiach prezentujúcich organizáciu, program.
2. Pracovník združenia dodržiava filozofiu a pravidlá HR a nízkoprahovosti.
3. Pracovník združenia za žiadnych okolností nepracuje v nepriaznivom zdravotnom (fyzikom, psychickom) stave.
4. Pracovník združenia za žiadnych okolností nepracuje pod vplyvom legálnych a ilegálnych drog s výnimkou tabakových výrobkov a predpísaných liečiv. Avšak stále musí byť dodržaný bod 3 etického kódexu. Výnimkou je pracovník participujúci na projekte Ľudia z Komunity. Tu v rámci projektu na terénnej službe participuje peer pracovník, ktorý je aktívnym užívateľom drog. Tento sa riadi pravidlami projektu a odporúčaniami koordinátora projektu.
5. Pracovník združenia nepodáva neoverené informácie a rady.
6. Pracovník podporuje, posilňuje a zmocňuje klienta k vlastnej zodpovednosti, vlastným návrhom riešení, spoluúčasti a sebaurčeniu. Rešpektuje a chráni pritom jeho biologickú, psychickú, kultúrnu, spirituálnu a sociálnu integritu ako celok.
7. Pracovník združenia koná eticky aj na sociálnych sieťach t.j. nevyjadruje sa v mene združenia (pokiaľ nemá na to oprávnenie od štatutárov združenia), nezľahčuje alebo naopak nezveličuje informácie o svojej práci, nepodáva detaily o svojej práci a klientoch, nekomentuje iné príspevky dehonestujúco alebo pejoratívne. Dodržiava zásady mlčanlivosti a zachovávanie súkromia.

8. Pracovník zdrúženia osobné sympatie/asympatie voči klientovi neprenáša do komunikácie a poradenstva s klientom. Pracovník využije možnosť individuálnej alebo skupinovej supervízie na riešenie tejto situácie.
9. Pracovník zdrúženia nenadväzuje neštandardné osobné vzťahy s klientmi v online ani offline priestore.
10. Pracovník zdrúženia nehovorí pred klientom o vlastných skúsenostiach s rizikovým správaním (užívanie psychotropných látok a i.), resp. do takej miery, kedy jeho konanie môže poslúžiť dosiahnúť pozitívnu zmenu, prehlbovanie dôvery alebo v rámci hlbokého motivačného rozhvorou zameraného na prácu s ambivalenckou klienta. Korekcia takéhoto správania v prípade jeho neadekvátnosti sa rieši v rámci intervízie s kolegyňou / kolegom. Výnimkou je tiež pracovník participujúci na projekte Ľudia z Komunity, kde je pracovník aktívnym užívateľom drog, ktorý sa riadi pravidlami projektu a odporúčaniami koordinátora projektu.
11. Pracovník zdrúženia neustále pracuje na svojom profesionálnom raste a snaží sa získať a rozvíjať odborné poznatky a uplatňovať ich v profesionálnej praxi. Zúčastňuje sa pravidelne tímových supervízií a koordinátori programu aj min. 2x/rok individuálnych supervízií. Pracovník sa zúčastní min. 1x/rok relevantného vzdelávania podľa aktuálnych potrieb a možností.
12. Pracovník zdrúženia je súčasťou pracovného tímu a snaží sa o udržiavanie korektných pracovných vzťahov a nezatají akékoľvek dôležité informácie.
13. Pracovník zdrúženia nemôže byť odsúdený za spáchanie trestného činu a zároveň vykonávať prácu v zdrúžení.
14. Pracovník zdrúženia dodržiava pravidlá práce uvedené v operatívnom manuáli programov a podľa situácie sa riadi krízovým manuálom programu.
15. Pracovník zdrúženia sa riadi zároveň aj Etickým kódexom svojej profesie (napr. Etický kódex sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce Slovenskej republiky, Etickým kódexom psychológa a pod.).

Riešenie etických dilem

Pracovník Zdrúženia STORM pri identifikácii eticky náročnej situácie môže postupovať podľa odborníkmi odporúčaných krokov. Vždy je dôležité etické dilemy vyjasniť spoločne počas skupinových alebo individuálnych supervízií.

Oznamovacia povinnosť

Pracovník združenia zachováva mlčanlivosť o všetkých dôverných informáciách, ktoré počas kontaktu s programom (pracovný pomer, výkon praxe, exkurzia, stáž a i.) nadobudnú, majú pracovníci, stážisti, študenti atď. Osoby sa zaväzujú k tejto povinnosti svojim podpisom a táto povinnosť sa dodržiava aj po ukončení vzťahu so Združením STORM. V prípade porušenia mlčanlivosti má Združenie STORM právo vyvodzovať právne následky v zmysle interných a externých predpisov (Zákon č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov, Zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce).

Pracovník v tomto kontexte sa vždy riadi platnou legislatívou najmä zákonmi:

ZÁKON č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon – neoznámenie trestného činu

(1) **Kto sa hodnoverným spôsobom dozvie, že iný spáchal zločin, na ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou najmenej desať rokov, alebo niektorý z trestných činov korupcie uvedených v treťom diele ôsmej hlavy osobitnej časti, a taký zločin alebo trestný čin neoznámia bez odkladu orgánu činnému v trestnom konaní alebo Policajnému zboru, alebo namiesto toho, ak ide o vojaka, svojmu nadriadenému alebo služobnému orgánu, a ak ide o osobu vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo výkone väzby príslušníkovi Zboru väzenskej a justičnej stráže, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.**

(2) Kto spácha čin uvedený v odseku 1, nie je trestný, ak nemohol oznámenie urobiť bez toho, že by seba alebo blízku osobu uviedol do nebezpečenstva smrti, ublíženia na zdraví, inej závažnej ujmy alebo trestného stíhania.

(3) Kto spácha čin uvedený v odseku 1, nie je trestný, ak by oznámením trestného činu porušil

a) spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ústne alebo písomne pod podmienkou mlčanlivosti ako osobe poverenej pastoračnou činnosťou, alebo

b) zákonom uznanú povinnosť mlčanlivosti.

ZÁKON č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

§ 96

Zamestnanec príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obce alebo vyššieho územného celku, akreditovaného subjektu, ktorý plní úlohy ustanovené týmto zákonom, je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel v súvislosti s vykonávaním

opatrení podľa tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak. **Informácie poskytuje len v prípade, ak by ich zamlčaním bol ohrozený život alebo zdravie detí a plnoletých fyzických osôb alebo ak táto povinnosť vyplýva z osobitných predpisov. (Trestný zákon).**

ZÁKON 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 22

Povinnosť mlčanlivosti

(1)

Prevádzkovateľ je povinný zachovávať mlčanlivosť o osobných údajoch, ktoré spracúva. Povinnosť mlčanlivosti trvá aj po ukončení spracúvania osobných údajov.

(2)

Oprávnená osoba je povinná zachovávať mlčanlivosť o osobných údajoch, s ktorými príde do styku; tie nesmie využiť ani pre osobnú potrebu a bez súhlasu prevádzkovateľa ich nesmie zverejniť a nikomu poskytnúť ani sprístupniť.

(3)

Povinnosť mlčanlivosti podľa odseku 2 platí aj pre iné fyzické osoby, ktoré prídu do styku s osobnými údajmi u prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa.

(4)

Povinnosť mlčanlivosti podľa odseku 2 trvá aj po zániku funkcie oprávnenej osoby alebo po skončení jej pracovného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru, služobného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu. Povinnosť mlčanlivosti podľa prvej vety sa vzťahuje aj na fyzické osoby podľa odseku 3.

(5)

Povinnosť mlčanlivosti podľa odsekov 1 až 4 neplatí, ak je to nevyhnutné na plnenie úloh súdu a orgánov činných v trestnom konaní podľa osobitného zákona; tým nie sú dotknuté ustanovenia o mlčanlivosti podľa osobitných predpisov.)

Nie je úlohou pracovníka Združenia STORM posudzovať či vôbec ide o trestný čin alebo o aký trestný čin sa presne jedná. Taktiež nie je podstatné, akým hodnoverným spôsobom sa niekto o trestnom čine dozvie, teda či vlastným poznatkom alebo z oznámenia obete či inej osoby.

Je v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní, aby podozrenie preverili.

Pracovník ne-zodpovedá za to, ak sa aj neskôr pôvodné podozrenie nepreukáže. Dôležité je, aby pracovník úmyselne neklamal s cieľom poškodiť inej osobe. Išlo by o krivé obvinenie.

Oznámenie trestného činu možno urobiť ústne na ktorejkoľvek policajnej stanici alebo prokuratúre, kde kompetentný pracovník spíše zápisnicu. Oznámenie je možné realizovať aj písomne.

Pri akýchkoľvek diskusiách o konkrétnych prípadoch, dbajte na potrebu **rešpektovať tak princíp prezumpcie nevinny** (vo vzťahu k osobe údajného páchatel'a), **ako aj princíp prezumpcie statusu obete**.

Pracovník musí pamätať **aj na potrebu vlastnej psychosociálnej podpory**. Samotné splnenie si oznamovacej povinnosti môže spustiť celé spektrum sociálnych reakcií. Je preto dôležité, aby mal priestor zdieľať informácie, emócie, názory na individuálne/skupinovej supervízií.

Bez ohľadu na mieru poznatkov a odborných skúseností môže konfrontácia s násilím spôsobovať aj u pracovníka tzv. **sprostredkovanú traumatizáciu** (označovanú aj ako sekundárny traumatický stres alebo únava zo súcitu). Jej nerozpoznané a neošetrené symptómy môžu negatívne ovplyvňovať kvalitu pracovného aj osobného života.

Modelové situácie a návrh možných riešení

- Od klientov často počujeme, že na ubytovni sa predávajú drogy a aj deti sú často „dílermi“. Zoberú peniaze, prenesú dávku. Vieme aj o tom, že sú deti našej klientky. Keď to len počujeme, nemáme to overené (nevideli sme to). Je povinnosť nahlásiť tým, že ide o deti?
 - Upozorniť na povinnosť informovať ak máme podozrenie z trestného činu.
 - Situáciu konzultovať so supervízorom a s tímom.
 - **V prípade dlhodobého podozrenia, poskytnúť anonymný podnet na sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.**

- Týranie v partnerských vzťahoch, keď klientka to nechce riešiť. Je ok, to rešpektovať? kedy je hranica, že to už má byť nahlásené? Napríklad, keby prišla v života ohrozujúcom stave s nejakým krvácaním?
 - Situáciu konzultovať so supervízorom a s tímom.
 - Dlhodobá práca s klientkou, podpora, vytváranie si ochranných plánov, možnosti podpory v prípade, že to bude chcieť nahlásiť, skontaktovanie s ďalšími inštitúciami (Centrum Slniečko, krízové domy,...)

- Zabezpečiť život ohrozujúce zranenia (zavolať rýchlu zdravotnú pomoc) v prípade akútneho ohrozenia.
- **V prípade akútneho ohrozenia, podanie podnetu na orgány činné v trestnom konaní (polícia) a vrátiť sa späť k bodu, že situáciu je potrebné konzultovať s koordinátorom a supervízorom v tíme do max. 48 hodín.**

- Stále platí, že keď sa dvaja klienti pred nami zhodnú, že chcú aby sme v ich prípade „nepoužívali anonymitu“? Napríklad - prídu Jožo a Kori a povedia, že chcú aby sme im hovorili, či ten iný bol alebo nebol?
 - napriek spoločnému súhlasu, by pracovník mal naďalej dodržať anonymitu, pretože nemôže odhadnúť vývoj situácie a ich vzťah
 - pravidlo anonymity je dôležité jasne a dlhodobo komunikovať s klientmi

- Keď je klientka tehotná chce ísť na potrat ale teda je nepľnoletá a nechce aby o tom vedeli rodičia.
 - Situáciu konzultovať so supervízorom a s tímom, podľa stavu závažnosti vyžiadať krízovú supervíziu do 48 hodín.
 - Dlhodobá práca s klientkou, podpora, skontaktovanie s ďalšími inštitúciami.
 - **V prípade nepľnoletej klientky poskytnúť anonymný podnet na sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.**

- Keď sa klientka pokúsi o samovraždu.
 - Krízová intervencia (v prípade akútneho stavu klientky)
 - Situáciu konzultovať so supervízorom a s tímom do 48 hodín.
 - Dlhodobá práca s klientkou, podpora, skontaktovanie s ďalšími inštitúciami (psychiatria, terapeut,...)
 - **V prípade nepľnoletej klientky poskytnúť anonymný podnet na sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.**

- Keď klient/žiak (STEREO) hovorí o tom ako pestuje doma marihuanu.
 - Upozorniť na povinnosť informovať ak máme podozrenie z trestného činu.
 - Situáciu konzultovať so supervízorom a s tímom.

- **V prípade dlhodobého podozrenia, poskytnúť anonymný podnet na sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.**

- Keď sa žiačka zdôverí, že zažíva doma násilie kvôli alkoholu rodičov ale odmieta to nahlásiť.
 - Krízová intervencia (v prípade akútneho stavu klientky)
 - Situáciu konzultovať so supervízorom a s tímom do 48 hodín.
 - Dlhodobá práca s klientkou, podpora, skontaktovanie s ďalšími inštitúciami (Centrum Slniečko, školský psychológ, terapeut,...)
 - **V prípade nepnoletej klientky poskytnúť anonymný podnet na sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.**